

Lista kontrolna ESTA

Tytuł: Lista kontrolna ESTA
Wersja 6
nr ESA: ESA_16.0026
Data: 24 lutego 2016 r.

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.

Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy różnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.

Obowiązująca norma

Audyty należy przeprowadzać w oparciu o normę ESTA, wersję 2.2, opublikowaną 24 lutego 2016 r. przez Europejskie Stowarzyszenie Nasienne (ESA)

Jednostka certyfikująca i audytorzy

Nazwa jednostki certyfikującej:.....

Imię i nazwisko audytora:.....

Imię i nazwisko drugiego audytora (jeśli dotyczy): .....

Firma

Nazwa firmy:.....

Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za wdrażanie normy ESTA w przedsiębiorstwie: .....

Nazwa zakładu zaprawiającego nasiona, który poddawany jest audytowi:.....

Adres zakładu zaprawiającego nasiona, który poddawany jest audytowi: .....

Zakres certyfikacji:

Gatunki uwzględnione w zakresie certyfikacji należy wymienić poniżej, stosując nazwy zwyczajowe (np. fasola lub słonecznik) lub nazwy botaniczne (np. Brassica spp.)

Data/Czas trwania audytu:

Data aktualnego audytu: .....

Data poprzedniego audytu (jeśli dotyczy): .....

Czas rozpoczęcia/zakończenia aktualnego audytu: .....

Lista kontrolna ESTA

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.									
Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy różnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.									
KRYTERIA	ODNIESIENIE DO NORMY	ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAMI / WSKAŹNIKAMI	OPIS	OCENA			UWAGI		
				ZGODNOŚĆ	BRAK ZGODNOŚCI	NIE SPRAWDZONO			
Opis procesu i analiza ryzyka									
1	Opis procesu	Część 6	W celu zapewnienia skutecznej kontroli procesu należy opisać wymagane procesy i ich powiązania.	UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 4.1)/ ISO 9001:2015 (punkt 4.4)					
2	Analiza ryzyka i przegląd analizy ryzyka	Część 6	Firmy są odpowiedzialne za przeprowadzanie analizy ryzyka swoich zasadniczych procesów. Odpowiedniej uwagi wymaga ryzyko, które może potencjalnie prowadzić do powstania wrobu niezgodnego z wymaganiami, a także do wystąpienia zdarzeń lub szkód w środowisku naturalnym w wyniku działania zasadniczych procesów w zakładzie zaprawiania nasion. Należy także odpowiednio rozpatrzyć elementy współdziałające z innymi etapami procesu zaprawiania nasion. W ramach programu nieustannego doskonalenia należy okresowo przeprowadzać przegląd analizy ryzyka; powinien być także dostępny aktualny lub aktualizowany plan działania.	Jako potencjalne czynniki ryzyka należy zweryfikować przynajmniej poniższe elementy: <ul style="list-style-type: none"> - identyfikowalność - czystość nasion - system zasysający - stabilne i zatwierdzone receptury - dokładność pomiarów (nasion i produktów fitofarmaceutycznych) - dokładność dozowania (nasion i produktów fitofarmaceutycznych) - odpowiednie metody pobierania próbek - odpowiednie metody analizy - bezpieczeństwo pracowników (np. kontakt z produktami fitofarmaceutycznymi czy cały proces zaprawiania nasion) - bezpieczeństwo środowiska naturalnego (rozlewy, przecieki, utylizacja) - szkolenie pracowników/sprawdzone kompetencje - współdziałanie z innymi aspektami procesu zaprawiania nasion - nadwyżka nasion (nasiona niesprzedane w poprzednim sezonie lub nasiona zwrócone przez klientów). 					
3	Definicja pomiarów	Część 6	W celu zapewnienia jakości procesu i wrobu należy zdefiniować wymagane metody pomiarów (procesów).	Należy zdefiniować określone punkty pomiarowe oraz wartości referencyjne. Zdefiniowane punkty pomiarowe powinny odzwierciedlać proces opisany w kryteriach nr 11 oraz 15, 18, 19, 20, 21 i 27. Pomiary muszą uwzględniać przynajmniej krytyczne parametry procesu (patrz także kryterium nr 7). Pomiary mogą dotyczyć metody mieszania zawiesiny zaprawianych nasion (ilości różnych składników) wymaganych do obliczenia ilości środków fitofarmaceutycznych i aktywnych składników aplikowanych na nasiona. Ważne mogą być także inne parametry procesu, które mogą stanowić punkty pomiarowe – np. temperatura suszenia i czas suszenia (w przypadku suszenia nasion) czy temperatura i wilgotność względna składowania. Analiza ryzyka może pomóc przy ustalaniu wartości do pomiaru.					

Lista kontrolna ESTA

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.							
Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy różnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.							
KRYTERIA	ODNIESIENIE DO NORMY	ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAMI / WSKAŹNIKAMI	OPIS	OCENA			UWAGI
				ZGODNOŚĆ	BRAK ZGODNOŚCI	NIE SPRAWDZONO	
Ogólne wymagania							
4	Zdefiniowanie odpowiedzialności	Część 4	Należy zdefiniować zakres odpowiedzialności w firmie.	Zakres odpowiedzialności należy zdefiniować przynajmniej dla zakładu zaprawiania nasion i kierownictwa tego zakładu.			
5	Przedstawiciel kierownictwa	Część 4	Przedstawiciel kierownictwa jest odpowiedzialny za czynności mające na celu spełnienie wymagań niniejszej normy oraz za składanie raportów kierownictwu najwyższego szczebla na temat działania systemu zapewnienia jakości i na temat możliwych ulepszeń.	Za przedstawiciela kierownictwa uznaje się kierownika ds. jakości danego zakładu zaprawiania nasion (lokalizacji lub przedsiębiorstwa). UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 5.5.2) / ISO 9001:2015 (punkt 5.3)			
6	Przegląd systemu zapewnienia jakości	Część 4	W celu oceny funkcjonowania systemu QA należy co najmniej raz w roku przeprowadzić odpowiedni przegląd. Należy sformułować i wdrożyć działania ukierunkowane na poprawę systemu. Przegląd ten stanowi element programu nieustannego doskonalenia. Wymagane jest aktywne zaangażowanie kierownictwa.	Coroczny przegląd systemu zapewnienia jakości i czynności mające na celu doskonalenie systemu są obowiązkowe. UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 5.6) ISO 9001:2015 (punkt 9.3).			
7	Program nieustannego doskonalenia systemu	Część 4	Organizacje powinny posiadać ustanowiony program nieustannego doskonalenia systemu. Program ten może się składać z następujących elementów: (i) pomiar krytycznych parametrów procesu (ii) okresowe przeglądy satysfakcji klienta (iii) rejestracja, analiza i ograniczanie reklamacji klientów (iv) rejestracja, błądów i ograniczanie reklamacji wewnętrznych, błędów i niezgodności (v) środki prewencyjne i naprawcze, pod warunkiem że nie są przedstawione w punktach od i do iv.	Organizacje są odpowiedzialne za stworzenie i nieustanne doskonalenie systemu QA, który spełnia wymagania niniejszej normy oraz wytyczne ustanowione przez ustawodawców i branżę. Kierownictwo najwyższego szczebla jest odpowiedzialne za wdrażanie oraz nieustanne doskonalenie systemu QA. Poszczególne komponenty instrumentu nieustannego doskonalenia (punkty od i do v, z wyłączeniem iv) mogą być niezgodne lub nieistniejące, ale program nieustannego doskonalenia musi funkcjonować jako całość. Cztery zasadnicze procedury powiązane z nieustannym doskonaleniem (kontrola dokumentów i rejestrów, kontrola niezgodności, środki prewencyjne i naprawcze oraz obsługa i przeróbka wyrobu niezgodnego z wymaganiami) muszą być ustanowione i wykorzystywane. Klienci mogą być zarówno klientami wewnętrznymi, jak i zewnętrznymi. Reklamacje wewnętrzne, błędy i niezgodności mogą być synonimami. UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 8.5.1 / ISO 9001:2015 (punkt 10.3).			

Lista kontrolna ESTA

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.							
Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy różnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.							
KRYTERIA	ODNIESIENIE DO NORMY	ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAMI / WSKAŹNIKAMI	OPIS	OCENA			UWAGI
				ZGODNOŚĆ	BRAK ZGODNOŚCI	NIE SPRAWDZONO	
Ogólne wymagania							
8	Rejestracja, analiza i ograniczanie reklamacji wewnętrznych, błędów i niezgodności	Część 4	Program nieustannego doskonalenia systemu może się składać z następujących elementów: (iv) rejestracja, analiza i ograniczanie reklamacji wewnętrznych, błędów i niezgodności.	Reklamacje wewnętrzne, błędy i niezgodności nie muszą prowadzić do reklamacji klientów, jednak muszą być rejestrowane i wykorzystywane do celów nieustannego doskonalenia. Przykładowo jeśli poziom pyłu jest zbyt wysoki i materiał siewny zostaje odrzucony przed jego wysianiem do klienta, stanowi to niezgodność i należy podjąć odpowiednie środki, aby uniemożliwić powtórzenie tej niezgodności. Błędy mogą mieć różnorodną postać i mogą być związane z nieprawidłowo wymieszaniem substancjami chemicznymi, rozlewem materiałów, pomyłkami przy znakowaniu itp. Niniejsze kryterium musi zostać spełnione nawet w przypadku użycia terminu „możliwe”. UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 8.5.1) / ISO 9001:2015 (punkt 10.1; 10.3).			
9	Kontrola dokumentów	Część 4	Dokumenty wymagane na mocy wytycznych niniejszej normy podlegają kontroli. Oznacza to, że zatwierdzone obowiązujące wersje są dostępne dla użytkowników.	UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkty 4.2.3 oraz 4.2.4) / ISO 9001:2015 (punkt 7.5; 8.5.6).			
10	Rejestry umożliwiające monitorowanie i śledzenie wyrobów	Część 4	Firmy muszą prowadzić rejestry umożliwiające pełne monitorowanie i śledzenie wszystkich przychodzących, składowanych i wychodzących wyrobów.	„Wyroby” obejmują substancje chemiczne wykorzystywane przy zaprawianiu nasion, nasiona i zaprawiane nasiona.			
11	Wycofywanie z rynku, obsługa i przeróbka wyrobów niezgodnych z wymaganiami	Część 4	Firmy muszą mieć opracowany proces pozwalający na wycofanie z rynku wyrobu niezgodnego z wymaganiami. Organizacje powinny mieć wdrożony proces pozwalający na obsługę/przeróbkę wyrobów niezgodnych z wymaganiami.	Wyrób niezgodny z wymaganiami to wyrób (substancje chemiczne, nasiona i zaprawiane nasiona), który nie spełnia wymogów prawnych lub wymagań klienta, w tym wymagań dotyczących poziomu pyłu dla zaprawianych nasion (tabela z wartościami referencyjnymi pyłu). Przedsiębiorstwa powinny posiadać dokumentację potwierdzającą zgodność wyrobów z wymaganiami, także dokumentację otrzymaną od dostawców. UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 8.3) / ISO 9001:2015 (punkt 8.7; 10.1; 10.2).			

Lista kontrolna ESTA

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.							
Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy różnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.							
KRYTERIA	ODNIESIENIE DO NORMY	ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAMI / WSKAŹNIKAMI	OPIS	OCENA			UWAGI
				ZGODNOŚĆ	BRAK ZGODNOŚCI	NIE SPRAWDZONO	
Sprawdzone kompetencje pracowników							
12	Szkolenie pracowników	Część 7	Pracownicy powinni zostać odpowiednio przeszkoleni do wykonywania swoich obowiązków, do identyfikowania odchyleń oraz do zachowywania bezpieczeństwa podczas pracy.	Szkolenie pracowników może stanowić połączenie formalnej edukacji (szkolenia/uczelnia), kursów technicznych (zakładowych lub eksternistycznych), szkolenia stanowiskowego oraz kursów doszkalających. W przypadku niektórych zadań mogą także obowiązywać wymagania prawne, które muszą zostać spełnione (np. kierowanie wózkami widłowymi lub obsługa niebezpiecznych substancji chemicznych). UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 6.2.2) / ISO 9001:2015 (punkt 7.1.2; 7.2; 7.3).			
13	Rejestr kompetencji	Część 7	Organizacja musi prowadzić rejestr, dzięki któremu można się upewnić, że poszczególni pracownicy (także tymczasowi) posiadają i utrzymują wymagany poziom kompetencji. Organizacja jest odpowiedzialna za nadzór nad pracownikami, aby zapewnić ich obecność na kursach doszkalających we właściwym czasie, oraz za podejmowanie działań zapobiegających wygaśnięciu wymaganych dyplomów oraz certyfikatów.	Aby zapewnić, że poszczególni pracownicy posiadają i utrzymują wymagany poziom kompetencji, zaleca się, aby wymagane szkolenia były przeprowadzane okresowo dla wszystkich pracowników (także pracowników tymczasowych). Brak kontroli nie stanowi niezgodności. UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 6.2.2) / ISO 9001:2015 (punkt 7.1.2; 7.2; 7.3) .			
14	Odpowiednia wiedza na temat zidentyfikowanych czynników ryzyka	Część 7	Wszyscy pracownicy (także pracownicy tymczasowi) powinni posiadać odpowiednią wiedzę na temat zidentyfikowanych czynników ryzyka powiązanych z ich określonym obszarem obowiązków, a także powinni aktywnie i nieprzerwanie wdrażać dobre praktyki w swojej pracy.	Pracownicy powinni wiedzieć, w jaki sposób stosować środki ochrony roślin, jak używać środków ochrony osobistej, jak się zachowywać po kontakcie z wyrobem fitofarmaceutycznym oraz jak się zachowywać w przypadku wystąpienia rozlewów. UWAGA: Ten punkt może być objęty certyfikacją ISO 9001: 2008 (punkt 6.2.2) / ISO 9001:2015 (punkt 7.1.2; 7.2; 7.3).			

Lista kontrolna ESTA

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.								
Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy różnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.								
KRYTERIA	ODNIESIENIE DO NORMY	ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAMI / WSKAŹNIKAMI	OPIS	OCENA			UWAGI	
				ZGODNOŚĆ	BRAK ZGODNOŚCI	NIE SPRAWDZONO		
Określone wymagania dla nasion oraz firm zaprawiających nasiona								
15	Sprawdzona stabilność i rzetelność receptur stosowanych do przygotowania procesu zaprawiania nasion	Część 8	Receptury stosowane do przygotowania procesu zaprawiania nasion muszą się odznaczać sprawdzoną stabilnością i rzetelnością.	Receptury stosowane do przygotowania procesu zaprawiania nasion muszą być zatwierdzone przez właściwą osobę. Parametry tej receptury muszą uwzględniać poniższe kryteria: Adaptacja receptury zgodnie z ilością dodatków i zmiennych warunków pracy (zmienna masa tysiąca ziaren itp.).				
16	Dostępność dokumentacji na temat środków ochrony roślin	Część 8	Karty charakterystyki substancji niebezpiecznych (MSDS) oraz inna dokumentacja dotycząca prawidłowego i bezpiecznego stosowania (oraz utylizacji, jeśli dotyczy) produktów do zaprawiania nasion powinny być dostępne na miejscu.	Karty charakterystyki substancji niebezpiecznych (MSDS) powinny być dostępne na miejscu i powinny być aktualizowane. W przypadku stosowania dodatków czy środków pomocniczych wymaga to pełnej dokumentacji. Powinny być także dostępne dane na temat okresu trwałości i warunków przechowywania środków, a także ważne informacje mówiące o tym, jak się zachowywać w przypadku wystąpienia rozlewów czy jak się zachowywać po kontakcie z wyrobem fitofarmaceutycznym.				
17	Rejestr wykorzystanych ilości materiałów do zaprawiania nasion	Część 8	Rejestry dopuszczające kontrole wiarygodności należy prowadzić względem wykorzystanych materiałów do zaprawiania nasion na dany materiał siewny.	To wymaganie oznacza, że waga lub objętość materiału do zaprawiania nasion na daną ilość materiału siewnego musi być znana dla każdego materiału siewnego, jako że dzięki temu można obliczyć, czy wykorzystano prawidłową ilość. Patrz: kryterium nr 3.				
18	Sprawdzona stabilność i rzetelność procesu zaprawiania nasion	Część 8	Proces zaprawiania nasion musi się odznaczać sprawdzoną stabilnością i rzetelnością.	Powinna być dostępna dokumentacja na temat procesu zaprawiania próbnego i komercyjnego, tak aby można było potwierdzić stabilność receptury stosowanej do przygotowania procesu zaprawiania nasion i stabilność samego procesu. Dla każdego procesu zaprawiania nasion musi być dostępne zlecenie na wykonanie określonej pracy. To zlecenie powinno uwzględniać lub powinno dotyczyć informacji takich jak: gatunek, odmiana, numer partii, masa tysiąca ziaren, receptura procesu z dawką rozsiewu, nazwa handlowa i aktywne składniki wyrobów fitofarmaceutycznych. Parametry bazowe zostają poddane ocenie podczas analizy maksymalnej ilości aktywnego składnika homolowanego dla danego wskazania. Wartość pyłu jest definiowana jako kryterium bazowe. Parametry bazowe obowiązują także dla nadwyżki nasion.				
19	Monitorowanie procesu zaprawiania nasion	Część 8	Proces zaprawiania nasion należy monitorować poprzez przeprowadzanie oględzin materiału siewnego przed zaprawianiem i po nim.	Monitorowanie procesu zaprawiania nasion musi uwzględniać plan kontroli zdefiniowany w kryterium nr 27 oraz w rejestrach na temat wykorzystanych ilości (patrz kryterium nr 3). Pełen proces zaprawiania nasion powinien być monitorowany za pomocą odpowiedniego protokołu.				
20	Kryteria dla poszczególnych upraw	Część 8	Nasiona przeznaczone do zaprawiania powinny spełniać określone wymagania dotyczące poziomu wilgotności i czystości (poziom pyłu, obecność pokruszonych lub uszkodzonych nasion oraz obecność innego materiału takiego jak: plewy, inne nasiona, sklerota czy materiał inerty).	Kryteria dla poszczególnych upraw są definiowane przez firmy. Kontrola jakości wyrobów podstawowych jest kluczową kwestią dla kontroli procesu.				

Lista kontrolna ESTA

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.								
Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy różnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.								
KRYTERIA	ODNIESIENIE DO NORMY	ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAMI / WSKAŹNIKAMI	OPIS	OCENA			UWAGI	
				ZGODNOŚĆ	BRAK ZGODNOŚCI	NIE SPRAWDZONO		
21	Sprawdzona stabilność i rzetelność sprzętu wykorzystywanego do zaprawiania nasion	Część 8	Proces zaprawiania nasion, w tym receptury stosowane do przygotowania samego procesu oraz wykorzystywany sprzęt, musi się wykazywać sprawdzoną stabilnością i rzetelnością.	Cały wykorzystywany sprzęt musi być odpowiedniego przeznaczenia. Sprzęt musi być systematycznie kalibrowany i konserwowany.				
22	System zasysający	Część 8	W trakcie procesu zaprawiania nasion oraz podczas kolejnych etapów procesu, aż do momentu zapakowania zaprawianych nasion, należy stosować system zasysający.	Czyszczenie nasion to najważniejszy wstępny etap do produkcji nasion wysokiej jakości. Aby ograniczyć poziom pyłu należy zapewnić system zasysający, który powinien być zainstalowany przed i za sekcją zaprawiającą nasiona. Ten warunek gwarantuje produkcję nasion o niskich wartościach pyłu.				
23	Procedury postępowania z odpadami oraz ich utylizacja	Część 8	Należy zapewnić odpowiednie procedury postępowania z odpadami, które są zgodne z wymogami prawnymi. Musi być to zgodne z Dobrymi Praktykami Rolniczymi (Good Agricultural Practices) oraz oczekiwaniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju i zrównoważonej działalności gospodarczej.	Dokumentacja umożliwiająca sprawdzenie metody postępowania z odpadami powinna być dostępna na miejscu.				
24	Oznaczenie zaprawianych nasion	Część 8	Zaprawiane nasiona powinny być oznaczone zgodnie z wymogami prawnymi i przepisami dotyczącymi rejestracji wyrobów fitofarmaceutycznych.	Zalecane jest także oznaczenie nasion zgodnie z normami branżowymi, patrz: http://www.euroseeds.org/codes/esta-european-seed-treatment-assurance .				
25	Informacje na temat manipulowania materiałem siewnym	Część 8	Zaprawiane nasiona są podatne na uwarunkowania środowiskowe. Z tego powodu firmy spedycyjne należy poinformować o potrzebie zachowania szczególnej ostrożności podczas transportu wyrobów. Zaprawiane nasiona wymagają opieki aż do momentu, kiedy plon się przyjmie. Rolników należy informować o istotności odpowiedniej opieki nad nasionami.	Informacje można przedstawić za pomocą etykiety lub osobnej ulotki.				
26	Próbki referencyjne	Część 8	Należy pobierać i bezpiecznie składować próbki referencyjne każdego zaprawianego materiału siewnego. Należy zdefiniować objętość próbek, warunki składowania i minimalne okresy składowania próbek.	Pobrane próbki należy odpowiednio rozdzielić (próbki referencyjne, próbki do celów oficjalnej certyfikacji, próbki dla klientów). Próbki powinny mieć odpowiednią objętość (0,5 kg lub więcej do badań metodą Heubacha). Próbki należy przechowywać co najmniej przez 12 miesięcy.				
27	Plan kontroli	Część 8	Próbki powinny zostać poddane badaniom przynajmniej co do zawartości pyłów na podstawie standardowego testu Heubacha zgodnie ze zdefiniowanym systemem.	Plan kontroli powinien definiować punkty pomiarowe oraz częstotliwości, metody, wartości referencyjne i proggi (jeśli dotyczy). Patrz także kryterium nr 11. Plan kontroli powinien umożliwiać odpowiedni nadzór (patrz kryterium nr 19). W planie kontrolnym zaleca się zawrzeć oględziny materiału siewnego (surowiec i nasiona zaprawiane). Zalecane są dodatkowe badania wartości aktywnych składników. Zaleca się badanie poziomu pyłu minimum raz w tygodniu, chyba że analiza ryzyka wykazała potrzebę wyższej lub niższej częstotliwości tego badania.				

Lista kontrolna ESTA

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

<p>Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.</p> <p>Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy zróżnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.</p>							
KRYTERIA	ODNIESIENIE DO NORMY	ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAMI / WSKAŹNIKAMI	OPIS	OCENA			UWAGI
				ZGODNOŚĆ	BRAK ZGODNOŚCI	NIE SPRAWDZONO	
Normy techniczne dotyczące zaprawiania nasion i nasion zaprawianych							
28	Referencyjne metody badania w laboratoriach	Część 9	Nie może być jakichkolwiek wątpliwości co do dokładności, odwarzalności, precyzji, solidności i ogólnej rzetelności metod referencyjnych. Przeprowadzanie badań nad poziomem pyłu przez branżowe laboratoria wymaga kontroli nad pracą danego laboratorium. Można to zapewnić poprzez udział w programie prób porównawczych.				

Lista kontrolna ESTA

System zapewnienia jakości zaprawiania nasion i nasion zaprawianych

<p style="font-size: small;">Niniejsza norma ma zapewniać jakość zaprawiania nasion i nasion zaprawianych, a także ich zgodność z obowiązującym prawem oraz wymogami branży. Lista kontrolna została stworzona przez ESA jako punkt odniesienia dla audytorów i zawiera wytyczne zgodne z normą ESTA dotyczące działań audytowych dla roślin nasiennych. Jednostki certyfikacyjne muszą zapewnić, że uwzględnione zostały wszystkie punkty listy kontrolnej ESTA.</p> <p style="font-size: x-small;">Korzystanie z tej listy kontrolnej ograniczy zróżnicowania występujące pomiędzy audytorami a jednostkami certyfikującymi.</p>							
KRYTERIA	ODNIESIENIE DO NORMY	ZGODNOŚĆ Z KRYTERIAMI / WSKAŹNIKAMI	OPIS	OCENA			UWAGI
				ZGODNOŚĆ	BRAK ZGODNOŚCI	NIE SPRAWDZONO	
Suma kryteriów wykazujących zgodność, brak zgodności i niesprawdzonych							
Synteza i propozycje dla certyfikacji ESTA:							